

Derris microphylla (Miq.) B. D. Jacks.

ค่างเต็นดอกม่วง

วงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง :

ไม้เต็น

ไม้พุ่มโต สูงได้ถึง 15 ม. เรือนยอดทรงคล้ายร่ม และชูกิ่งสูงชัน ปลายกิ่งไปสุดที่ใบ แขนระนาบ เดียวคล้ายขนนก ทุกส่วนมีกลิ่นเหม็นเมื่อทำให้แตก เปลือกสีเทาอ่อนถึงออกสีน้ำตาล เรียบหรือแตกเป็นร่อง เล็กๆ ใบ ยาว 12-22 ซม. ใบประกอบแบบขนนกยอเดี่ยว มีใบย่อย 9-20 คู่ ออกตรงข้าม กว้าง 0.5-1.2 ซม. ยาว 1.5-4 ซม. รูปขอบขนานแคบ ปลายกลมหรือมีแฉ่งเล็กๆ โคนหูกหรือกลม ยอดอ่อนมีขนคล้าย ไหมสีน้ำตาลทอง ใบแก่สีเขียวช้ำด้านบน สีเทา มีขนด้านล่าง มีขนกระจายอย่างน้อยด้านล่าง เส้นใบ 6-8 คู่ ค่อนข้างตรง แบน เห็นชัดด้านบน ก้านใบย่อย ยาว 1-3 มม. มีหูใบย่อยเล็กยาวประมาณ 1 มม. ก้านใบยาว 1.2-1.6 ซม. มีขนเส้นไหม หูใบยาว 5-6 มม. รูปใบหอกแกมรูปแถบ ร่วงเร็ว ดอก ยาวประมาณ 0.8 ซม. สีม่วงแดงหรือม่วง กลิ่นหอม ออกเป็นช่อเชิงลดตั้ง ยาว 5-15 ซม. ตามซอกใบบน ดอกออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4-8 ดอก บนกิ่งข้างเล็กเรียว ยาว 0.5-1 ซม. ก้านดอกยาวประมาณ 1 มม. กลีบเลี้ยงยาวประมาณ 3 มม. รูป ระฆัง ปลายจักเป็นซี่ฟันรูปสามเหลี่ยม 5 ซี่ ยาว 1 มม. มีขนแน่นสีน้ำตาลด้านนอก กลีบดอกกว้าง 7 มม. ยาวประมาณ 9 มม. ค่อนข้างกลม โคนพับคล้ายติ่งหู 2 อัน กลีบปีกข้างเชื่อมกับกลีบคู่ล่างบางส่วน เกสรเพศ ผู้มี 10 อัน เชื่อมติดกันเป็นแผ่นเดียว มี 1 อัน แยกตรงปลายและส่วนล่างแต่ตรงกลางเชื่อมติดกับเกสรเพศ ผิวนอกอื่น รังไข่มีขนเส้นไหม ก้านยาว 1-1.5 มม. ผล กว้าง 1.2-1.7 ซม. ยาว 3-7 ซม. รูปขอบขนานแคบหรือ คล้ายแถบหนัง ปีกยาว 3-4 มม. ด้านเดียว แบน ค่อนข้างพอง ตรงส่วนที่เป็นเมล็ด เกือบหรือขนบาง แก่ไม่ แตก มี 1-3 เมล็ด กว้าง 4 มม. ยาวประมาณ 8 มม. รูปไต สีน้ำตาลมัน พบในป่าที่ถูกทำลาย

ข้อมูลอ้างอิง : ไข่มอน การ์ดเนอร์ คินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยามฤต ไม้ป่าภาคใต้ - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปฟ. 2559. 792 หน้า

ภาพประกอบ : <http://www.chm.frii.gov.my/Gallery/Search.aspx?t=Flora&page=262&keyword=Derris%20microphylla>

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

